

ΕΤΣΙ ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ

ΜΙΡΚΟ ΖΙΛΑΪ

Έτσι
σκοτώνουν

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ
ΜΑΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό ή οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 426

Μίρκο Ζιλάυ, *Έτσι σκοτώνουν*

Mirko Zilahy, *È così che si uccide*

Μετάφραση: Μαρία Οικονομίδου

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια, διόρθωση: Γιώργος Κασαπίδης

Σελιδοποίηση: Σπυριδούλα Βονίτση

Φιλμ, μοντάζ: Κέντρο Γρήγορης Εκτύπωσης

Copyright© Mirko Zilahy, 2015

License agreement made through: Laura Ceccacci Agency

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Α.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), 2015

Πρώτη έκδοση στην ιταλική γλώσσα από τις εκδόσεις Longanesi, 2016

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Ιούλιος 2018

KET 9989 ΚΕΠ 530/18

ISBN 978-960-16-7201-4

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Σ' εμάς τους τέσσερις

Αλίμονο, πώς αντέχεις, φύση, ν' αρπάζεις από την αγκαλιά του φίλου τον φίλο, του αδερφού τον αδερφό, του γονιού το παιδί, του εραστή τον αγαπημένο: πώς αντέχεις στον θάνατο τον ένα να στέλνεις και ζωντανό τον άλλο ν' αφήνεις; Πώς μπόρεσες να μας φορτώσεις τόσο πόνο, κι εμείς απ' αυτόν να επιβιώνουμε και τη θνητή μας υπόσταση να συνεχίζουμε ν' αγαπάμε; Μα να φροντίζει για το κακό ή το καλό μας δεν είναι στους στόχους της φύσης.

ΤΖ. ΛΕΟΠΑΡΝΤΙ, *Πάνω από ένα αρχαίο ταφικό ανάγλυφο*

Προσωπικά, προτιμώ ν' αρχίζω συλλογιζόμενος τις δυνατότητες μιας επίδρασης. [...] Αρχίζω με την εξής σκέψη: «Απ' όλες τις αναρίθμητες επιδράσεις ή εντυπώσεις προς τις οποίες η καρδιά ή η διάνοια ή γενικότερα η ψυχή είναι επιρρεπής, ποιαν απ' όλες στη συγκεκριμένη περίπτωση θα διάλεγα;».

Ε.Α. ΠΟΕ, *Η φιλοσοφία της σύνθεσης*
(Μτφρ. Τζίνα Πολίτη, εκδ. Άγρα, Αθήνα 2009)

Διεφθαρμένη, ξέρει να υποκρίνεται γεμάτη ευσπλαχνία· θαυμαστά παραμορφωμένη, επιβάλλει τη σαδιστική συνοχή της σύνταξης· εξωπραγματική, μας προσφέρει πλασματικές και ακατάλυτες επιφάνειες ψευδαισθήσης. Ενδεής συναισθημάτων, τα χρησιμοποιεί όλα.

ΤΖ. ΜΑΝΓΚΑΝΕΛΛΙ, *Η λογοτεχνία ως ψεύδος*

Η μόνη μορφή ψεύδους που είναι απόλυτα πέρα από κάθε φόβο είναι το ψεύδος χάριν του ψεύδους και η υψηλότερη εξέλιξη αυτού είναι το Ψεύδος στην Τέχνη. [...] Η τελική αποκάλυψη είναι πως το Ψεύδος, η αφήγηση όμορφων αναληθών πραγμάτων, είναι ο ιδιαίτερος σκοπός της Τέχνης.

Ο. ΟΥΑΪΛΑΝΤ, *Η παρακμή του ψεύδους*
(Μτφρ. Θάνος Σακκέτας, εκδ. Στοχαστής, 2009)

Περιεχόμενα

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
Ενρίκο Μαντσίνι
17

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
Η ομάδα
143

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Η σκιά
313

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ
Οι θάνατοι του θεού
401

Επίλογος
507

Σημείωμα του συγγραφέα
519

Ευχαριστίες
523

Η ΠΡΩΤΗ ΑΙΣΘΗΣΗ ΠΟΥ ΤΟΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΕΙ, μόλις το καυτό κύμα ζέστης τον χτυπάει σαν άπερκατ, είναι η όραση. Τα τσίνορα εξατμίζονται στη στιγμή και οι οφθαλμικοί βολβοί πάλλονται. Παραπατάει. Οι τοίχοι στροβιλίζονται σε μια πνιγηρή δίνη. Οι φλόγες επιτίθενται στο βαμβακερό ύφασμα, που κολλάει αμέσως στο δέρμα. Πληγώνουν τη σάρκα, ξεσκίζουν τους μυς, γδέρνουν τα νεύρα. Έπειτα, η μια μετά την άλλη, οι υπόλοιπες αισθήσεις θρυμματίζονται. Ένα διαπεραστικό σφύριγμα του τρυπάει τα τύμπανα και όλα μοιάζουν να ταλαντεύονται. Δεν καταφέρνει να εισπνεύσει οξυγόνο, γιατί οι φλόγες που ορθώνονται απ' τα ρούχα κυριεύουν τα ρουθούνια του και φιδοσέρονται μέσα στον ρινικό πόρο, μέχρι πάνω στον εγκέφαλο. Ανοίγει το στόμα για να ανασάνει, για να φωνάξει, αλλά η φωτιά τού τσουρουφλίζει τον ουρανίσκο, του καίει τη γλώσσα. Τρυπώνει μέσα του.

Απρόσμενο σαν παγωμένη ριπή αέρα, κάτι τον αρπάζει και τον σπρώχνει μακριά. Κάτι τον τυλίγει γρήγορα σαν μέσα στο κουκούλι μιας τεράστιας μαύρης χήρας. «Να 'ναι αυτό το στερνό αγχάλιασμα της φωτιάς;» αναρωτιέται μια στιγμή προτού καταρρεύσει στο έδαφος.

Η πρόσκρουση έχει κάτι σκληρό, βρόμικο, λασπωμένο.

Πέφτει, κατρακυλά, σπρωγμένος από κείνη την αόρατη δύναμη. Η υγρασία νοτίζει το ζεστό του δέρμα κι είναι θαρρείς και μεταμορφώνεται σ' ένα πήλινο κέλυφος. Είναι σφραγισμένος μέσα σ' εκείνο το κουκούλι από ξερή λάσπη και νιώθει τις πρώτες δονήσεις, τους σπασμούς της ζωής που μισεύει.

Υστερα όλα σβήνουν.

Ευπνάει ξαπλωμένος στο πλάι, ανοίγει ό,τι απομένει απ' τα βλέφαρά του και ίσα που μετακινεί την ίριδα του αριστερού ματιού προς τα πάνω. Πέρα απ' την παραστάδα της πόρτας η θόνη γράφει: 07.13.

Ανασαίνει με κόπο –καταβάλλοντας μια μικρή προσπάθεια κάθε φορά–, μικροσκοπικές ρουφηξιές αέρα. Το δέρμα στα μπράτσα, στο πρόσωπο, στο στήθος τρίζει λες κι είναι από παπιέ μασέ. Του ξεφεύγει ένα βηχαλάκι και τα μάτια του ανοίγουν διάπλατα καθώς συσπάται απ' τον πόνο. Εκεί δίπλα, μέσα στην ξεραμένη απ' τις φλόγες λάσπη, υπάρχει άλλο ένα καμένο πρόσωπο.

Μήπως ονειρεύεται;

Εφιάλτης είναι, επώδυνος και πραγματικός. Ακόμα και το δέρμα του κρανίου του είναι καψαλισμένο, σταφιδιασμένο. Κάνει να ανοίξει το στόμα, αλλά όταν τεντώνονται τα χείλη, εισβάλλει μέσα του η ζέστη. Οι πνεύμονές του εξεγείρονται και η επιδερμίδα στο στήθος του πλαταγίζει σαν πλαστικό περιτύλιγμα κάτω απ' τα δάχτυλα ενός βαριεστημένου παιδιού. Ο αέρας που καταφέρει τελικά να εισπνεύσει είναι υγρή φωτιά.

Το μαυρισμένο απ' τη φωτιά πρόσωπο που βρίσκεται εκεί, λίγες δεκάδες εκατοστά πιο πέρα, τώρα σηκώνεται. Πλησιάζει. Τον παρατηρεί, ενώ αυτός παραμένει ακίνητος, ανίκανος να αντιδράσει. Εκείνο το πρόσωπο γέρνει, ακουμπά πάνω στο στήθος του και μένει έτσι. Ακούει την αβέ-

βαιη ανάσα του, μαντεύει τους χτύπους της εξουθενωμένης καρδιάς του για λίγα δευτερόλεπτα, ώσπου εκείνα τα μάτια απομακρύνονται ξανά.

Ποιος είναι;

Η σάρκα του τινάζεται σπασμωδικά, λες και τον έχουν πετάξει μέσα στον κρατήρα ενός ηφαιστείου που αχνίζει. Δεν μπορεί να συγκεντρωθεί σ' έναν σπασμό τη φορά. Η ταυτόχρονη πολλαπλότητα του πόνου τον εξαντλεί, τον καθλώνει στην αλλόφρονα απελπισία του.

Τρελαίνεται;

Από το στόμα του βγαίνουν συλλαβές δίχως νόημα, στερημένες από ενέργεια, γουργουρητά μιας αδύναμης, λεπτής φωνής.

«Γιατί;»

Δεν μπορεί να το πιστέψει, αυτή είναι η φωνή του. Το πρόσωπο πάνω στο στήθος του μετακινείται, σηκώνεται και κινείται προς τα πίσω.

Όταν στο τέλος το άλλο πρόσωπο γυρίζει και εξαφανίζεται, τα ξεραμένα μάτια του καλύπτονται από δάκρυα. Καταφέρει να τα μετρήσει. Δύο, τρία, τέσσερα, πέντε. Κυλούν μέχρι κάτω στα καμένα του μάγουλα, προτού απ' τα βάθη του λαιμού του αναβλύσει, σαν από ένα μαύρο πηγάδι πόνου, ένα παράλογο, μακρόσυρτο βογκητό.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ενρίκο Μαντσίνι

Ρώμη, Δευτέρα 1^η Σεπτεμβρίου, νύχτα

ΠΑΝΩ ΑΠ' ΤΟ ΨΗΛΟ ΑΤΣΑΛΙΝΟ ΠΛΕΓΜΑ, ο παγωμένος δίσκος της σελήνης είχε θαμπώσει απ' το νερό που άδειαζε ο ουρανός στην πόλη. Στην όχθη του Τίβερη, ανάμεσα στα χαλάσματα των παλιών εγκαταστάσεων της Μίρα Λάντσα*, μια σκιά κινήθηκε μέσα στους μπλεγμένους θάμνους. Στο έδαφος, το σημάδι από ατελείωτα πηγαινέλα, πάνω κάτω, από το καταφύγιο στην παραποτάμια βία Γκάσμαν μέχρι τον δρόμο. Με γρήγορο βήμα και σώμα διπλωμένο, κρυβόταν από τα βλέμματα εκείνων που μπορεί να κοίταζαν από τα παράθυρα που έβλεπαν στα ερείπια τα οποία περιέκλειαν ο ποταμός και τα κτίρια της λεωφόρου Μαρκόνι.

Έκανε κρύο εκείνο το βράδυ. Ήταν βρεγμένος ως το κόκαλο και πεινούσε, πράγμα που τον είχε αναγκάσει να βγει απ' τη φωλιά του, έξω στον δρόμο, μέχρι το φαστ φουντ της βία Στραντιβάρι, αναζητώντας αποφάγια ή μερικά κέρματα. Το σεπτεμβριάτικο πρωτοβρόχι όμως είχε

---

* Ιστορική ιταλική εταιρεία, που ιδρύθηκε το 1924 και έκλεισε το 1989, η οποία παρήγε κεριά, σαπούνια και απορρυπαντικά. (Σ.τ.Μ.)

αναγκάσει τον κόσμο να μείνει στο σπίτι κι εκείνη τη Δευτέρα δεν υπήρχε ούτε ένας πελάτης. Έτσι, έκανε τον γύρο από πίσω και ζήτησε ένα σάντουιτς απ' τον χοντρό με το κόκκινο κασκέτο που τράβαγε τις τελευταίες ρουφηξιές από ένα άφιλτρο Camel. Προτού προλάβει να επιμείνει, ο άλλος, ο ξυρισμένος, με την μπίρα στο χέρι και το μαύρο τισέρτ, του είχε ουρλιάξει: «Ακόμα εδώ; Πάρε δρόμο, βρομοτσιγγάνε!».

Το αγοράκι κατάλαβε πως την είχε άσχημα και στράφηκε για να φύγει. Εκείνα όμως τα γέλια και το χτύπημα στην πλάτη, λίγο πριν το μπουκάλι γίνει κομμάτια στο έδαφος, τον είχαν προς στιγμήν παραλύσει. Έπειτα, χωρίς να το σκεφτεί, έφυγε τρέχοντας, κάτω απ' τη βροχή, γυρίζοντας πίσω με τα βρόμικα, αδύνατα πόδια του.

Στην Πόντε ντι Φέρορο δεν έστριψε αμέσως δεξιά για να χωθεί στους αδιαπέραστους, οικείους θάμνους, καθώς είχε υπερισχύσει η τσαντίλα που δεν του επέτρεπε να γυρίσει στο σπίτι ηττημένος, και πέρασε τη γέφυρα. Παίρνοντας τον χαλικόστρωτο δρόμο, έφτασε στις λαμαρίνες γύρω από τα αιώνια εργοτάξια στο Πόρτο Φλουβιάλε, το παραποτάμιο λιμάνι.

Και μπήκε.

Η βροχή έπεφτε πυκνή, καλύπτοντας το φως του φεγγαριού πέρα απ' τον σκελετό του μεγάλου Γκαζόμετρο. Μουσκεμένα απ' την αργυρή λάμψη, οι πίροι, οι κινητές στεφάνες, τα δακτυλιοειδή δοκάρια και οι λαστιχένιες μεμβράνες μεταμόρφωναν την ψηλή μεταλλική κατασκευή σ' ένα τέρας κατά το ήμισυ κτίριο και κατά το ήμισυ μηχανή, ντυμένο μ' ένα παγωμένο ατσάλινο υφάδι. Οι σταγόνες της βροχής, μετέωρες και καθώς τις διαπερνούσε η χλωμή λάμψη, έκαναν το περίγραμμά του να ξεθωριάζει, δίνοντας την εντύπωση πως εκείνος ο παράξενος κυλιν-

δρικός όγκος ήταν έτοιμος να κουνηθεί, να βιδωθεί γύρω απ' τον ίδιο του τον άξονα.

Προστατευμένος από τρία μικρά δίδυμα γκαζόμετρα και από άπειρα ερειπωμένα τσιμεντένια κτίρια, ο σιδερένιος κολοσσός παρέμενε άγρυπνος φρουρός πάνω στον μαϊάνδρο του Τίβερη, που πριν από ογδόντα χρόνια είχε φιλοξενήσει τον μεγαλύτερο και πιο δραστήριο βιομηχανικό πόλο της πόλης. Τα εργοστάσια φωταερίου, ο σταθμός παραγωγής θερμοηλεκτρικής ενέργειας και το παλιό τελωνείο έβρισκαν την αντίστιξή τους στην άλλη όχθη του ποταμού, στις απογυμνωμένες υποστυλώσεις και στην τούβλινη τσιμινιέρα της σαπυνοποιίας, στη σιταποθήκη του Αγροτικού Συνεταιρισμού και στους Ξανθούς Μύλους, που πλέον είχαν περιπέσει σε αχρηστία.

Σε μικρή απόσταση δεξιά, η όχθη κατηφόριζε για καμιά δεκαριά μέτρα μέχρι τις φυλλωσιές, κάτω ακριβώς από την επιφάνεια του νερού. Μετά τις μεγάλες αυγουστιάτικες ζέστες, οι βροχές της τελευταίας εβδομάδας είχαν ανεβάσει γρήγορα τη στάθμη και τώρα ο ποταμός ήταν φουσκωμένος. Κυλούσε βρόμικος και πράσινος, μαστιγώνοντας τα αναχώματα και τις κολόνες της Πόντε ντι Φέρο. Μπροστά του ξεφύτρωσαν ξαφνικά τρία χλωμά κτίρια με σκούρες επικλινείς στέγες και παράθυρα σφαλισμένα χιαστί με σανίδες. Τα προσπέρασε και βρέθηκε μπροστά στις επιβλητικές κατασκευές στο χρώμα της άμμου των παλιών Γενικών Αποθηκών, που αγρυπνούσαν σιωπηλά σαν μαντρόσκυλα που ξεκουράζονται.

Αναζητώντας κάποιο καταφύγιο, κατευθύνθηκε προς την πιο κοντινή κατασκευή και όταν βρέθηκε κάτω απ' το στέγαστρο, πήρε ανάσα, σηκώνοντας το βλέμμα προς το κτίριο απ' το οποίο ξεκινούσαν δύο τεράστιοι ατσάλινο βραχίονες, που υπερφαλάγγιζαν την όχθη του ποταμού.

Ήταν οι γερανογέφυρες που κάποτε στήριζαν τα τεράστια βαρούλκα που χρησιμοποιούνταν για να φορτώνουν με εμπορεύματα και κάρβουνο τις μαούνες.

Ενώ η βροχή αραιώνει, νίκησε η περιέργειά του και άφησε πίσω του το καταφύγιό του για να χωθεί ανάμεσα στις αποσκελετωμένες κατασκευές που ήταν βυθισμένες στο σκοτάδι. Στα αριστερά του ξεχώριζαν δύο πυργίσκοι από μπετόν αρμέ, που επιστέφονταν με μεγάλες κυλινδρικές δεξαμενές, σιδερένιες κατασκευές, πυλώνες και στέρνες που ποιος ξέρει σε τι χρησίμευαν. Ο αέρας ήταν βαρύς κι αυτός ανάσαινε με κόπο, παρά τις βίαιες ριπές που, από κάπου μακριά, έκαναν μια καμπανούλα να τάλαντεύεται. Ο θόρυβος του ανέμου κι εκείνος ο πένθιμος, οξύς αντίλαλος τον έκαναν να ανατριχιάσει.

Αυτός όμως δε φοβόταν, ό,τι κι αν έλεγαν τα παιδιά στον παλιό του καταυλισμό, εκείνα τα δυο ηλίθια με τα οποία στοιχημάτιζε ποιος θα έβρισκε τα πιο χρήσιμα παλιοπράγματα στους κάδους απορριμμάτων ή πόσα αυτοκίνητα θα περνούσαν ανάμεσα σε δύο κόκκινα φανάρια. Μετά τον θάνατο της μητέρας του, είχαν αρχίσει να τον κοροϊδεύουν και μερικές φορές τον κακομεταχειρίζονταν. Τον έβαζαν πάντα να κάνει το δυσκολότερο κομμάτι στις δουλίτσες τους και τον φωνάζανε «χέστη», γιατί φοβόταν τρελά τα αδέσποτα σκυλιά του καταυλισμού. Μα τι μπορούσε να κάνει, αφού τον κυνηγούσαν γαβγίζοντας όλες τις φορές που πήγαινε να κατουρήσει στον καμπινέ; Έτσι, τον Αύγουστο το έσκασε απ' τον καταυλισμό και κουβαλήθηκε εκεί πέρα, στο ποτάμι, όπου κρυβόταν ανάμεσα στα χαμόκλαδα της εγκαταλελειμμένης σαπυνοποιίας. Εκεί είχε φτιάξει ένα καταφύγιο, κάτω απ' τη στέγη και ανάμεσα στους τρεις τοίχους ενός μικρού παραπήγματος που ακόμα έστεκαν όρθιοι. Μέσα μεγάλωνε μια ογκώδης

συκιά, που ο κορμός της ξεπρόβαλλε απ' το διαλυμένο ταβάνι. Ο σταχτής φλοιός της ήταν λείος κι έφερε τα σημάδια απ' το μαχαιράκι του: χιλιάδες ουλές που έσταζαν γάλα και του χρησίμευαν σαν ημερολόγιο. Τα πιο χαμηλά φρούτα τα είχε φάει όλα μόλις πρωτοπήγε εκεί και, όταν δεν έβρισκε κάτι καλύτερο, χρησιμοποιούσε όσα απ' τα μεγάλα φύλλα έφτανε με το χέρι για να σκουπίζεται, όταν έκανε την ανάγκη του. Είχε ετοιμάσει ακόμα κι ένα κρεβάτι, με σεντόνια κλεμμένα από ένα μπαλκονάκι στη λεωφόρο Μαρκόνι, κι ένα στρώμα αφημένο κοντά σ' έναν κάδο σκουπιδιών.

Οτιδήποτε μπορούσες να τον πεις εκτός από φοβητσιάρη. Πλέον ήταν έντεκα χρονών και ήδη ζούσε μόνος του. Βέβαια, δεν τα κατάφερνε πάντα να τελειώνει τη μέρα του και να πηγαίνει για ύπνο χορτάτος, όμως δεν μπορούσε να παραπονιέται. Πάντα καλύτερο από το να δουλεύει στα φανάρια, στο μετρό ή μπροστά στον Άγιο Παύλο, ζητώντας ελεημοσύνη μ' ένα πλαστικό ποτήρι στο ένα χέρι και μια πολυκαιρισμένη εικονίτσα αγίου στο άλλο.

Προχώρησε καμιά δεκαριά μέτρα ακόμα, σταμάτησε και κουλουριάστηκε. Ψαχούλεψε το έδαφος με το χέρι, ώσπου βρήκε μια μεγάλη γκριζα πορώδη πέτρα. Την άρπαξε και σηκώθηκε όρθιος κοιτάζοντας γύρω του, αναζητώντας έναν ορατό στόχο στο μισοσκόταδο. Ανασήκωσε τους ώμους και, σαν δισκοβόλος, έκανε μια πλήρη περιστροφή στο αριστερό του πόδι για να πάρει φόρα, σταμάτησε απότομα και την έριξε μακριά με δύναμη. Η πέτρα πέταξε ευθεία μπροστά, προς ένα φωτεινό κτίριο. Έμοιαζε με ψηλό ατσάλινο καθεδρικό, με δυο άσπρες στέρνες που θα μπορούσαν να είναι καμπαναριά, ενώ στο πεταλοειδές εσωτερικό διακρινόταν κάτι σαν μεταλλικό πάτωμα.

Η πέτρα έπεσε. Από το πάτωμα όμως δεν αντήχησε κανέναν θόρυβο, ούτε καν η διαπεραστική κλαγγή που περίμενε το αγοράκι.

Τότε κινήθηκε στο λασπωμένο λιθόστρωτο, πετώντας θαρρείς με τις πληγιασμένες γάμπες του και φορώντας μόνο κάτι φθαρμένες σαγιονάρες στα πόδια του. Σκέφτηκε ότι ίσως είχε χτυπήσει κάτι και έλπιζε να μην ήταν κανένα αδέσποτο σκυλί που είχε βρει καταφύγιο εκεί ή, μάλλον, το γιατάκι ενός άστεγου.

Προχώρησε τρέχοντας προς την είσοδο.

Από κοντά, εκείνο το πράγμα ήταν ακόμα πιο παράξενο. Ψηλό σαν πενταώροφο κτίριο, διέθετε τέσσερα γωνιακά ακροπύργια, ενώ στο ευρύχωρο εσωτερικό ορθώνονταν δύο σειρές με πελώριες φιάλες. Με λίγα βήματα το αγοράκι έφτασε στο κέντρο του πετάλου – από κει του θύμιζε φούρνο–, από το πάνω μέρος του οποίου ξεκινούσαν, οριζόντια, πολλοί μικροί σωλήνες που έφταναν στην κορυφή των φιαλών. Μπήκε πιο βαθιά φάχνοντας την πέτρα, κοιτάζοντας προσεκτικά το έδαφος, αλλά δε βρήκε τίποτα· το μόνο που πρόσεξε, καθώς πλησίαζε, ήταν μια αόριστη υπόξινη μυρωδιά, οικεία και απωθητική μαζί. Δεν μπορούσε όμως να πει τι ήταν.

Ο ορθογώνιος χώρος είχε δύο κοντές πλευρές και μια, εκείνη στο βάθος, πιο μακριά. Μετακινήθηκε προς τα αριστερά και αποφάσισε να διατρέξει την εσωτερική περίμετρο. Στη μέση της πιο μακριάς πλευράς υπήρχε ένα άνοιγμα περίπου τρία μέτρα ψηλό και φαρδύ σαν την είσοδο μιας σπηλιάς. Προχώρησε κι άλλο, παρατηρώντας με μεγαλύτερη προσοχή.

Ήταν το στόμιο ενός πραγματικού φούρνου.

Μια αστραπή έσकिσε τον ουρανό φωτίζοντας την περιοχή κι αμέσως η βροχή άρχισε να πέφτει πιο δυνατά, ορμη-

τικά. Εκείνη τη φωτεινή στιγμή το αγοράκι είχε την εντύπωση πως έπιασε μια κίνηση μέσα στο μηχανικό άντρο. Μια μαύρη κηλίδα, ένα παιχνίδι των ματιών.

Μετά την είδε.

Λίγα μέτρα από αυτόν, ξαπλωμένη στο έδαφος ακριβώς στο κέντρο του μεταλλικού χώρου, υπήρχε μια ακαθόριστη μορφή. Έσκασε άλλος ένας κεραυνός και η φευγαλέα του λάμψη αναπήδησε πάνω στις λαμπερές επιφάνειες του άντρου, φωτίζοντας την καρδιά του φούρνου.

Ένα σώμα. Μπροστά του υπήρχε ένα σώμα.

Παρέμεινε ακίνητος, όρθιος, μαρμαρωμένος, ενώ η βροχή έπεφτε πάνω στο εξωτερικό λιθόστρωτο λίγα μέτρα μακριά του, ολόγυρα απ' τον μεταλλικό καθεδρικό, τυλίγοντάς τον μέσα στον βρόχινο τοίχο της.

Τα μάτια του εξερευνούσαν το σκοτάδι ψάχνοντας τα περιγράμματα της σιλουέτας, μια ένδειξη κίνησης. Μια αστραπή φώτισε ξανά τον χώρο και ακούστηκε μια βροντή. Και μόνο τότε, σε μια γωνιά, πλάι σ' έναν τοίχο από σιδερένια ελάσματα, το αγοράκι είδε την πέτρα που είχε ρίξει. Ορίστε, σκέφτηκε, χτύπησα εκείνο τον δύσμοιρο και τον σκότωσα. Του ξέφυγε ένα μισό χαμόγελο κι έπειτα έκανε ένα βήμα για να ελέγξει αν ανέπνεε ακόμα.

Μερικές σταγόνες άρχισαν να διεισδύουν στον παλιό επάργυρο φούρνο, παράγοντας έναν ελαφρύ, επαναλαμβανόμενο ήχο. Το αγόρι ξεροκατάπτε και προχώρησε ξανά, γιατί δεν ήταν χέστης κι εκεί δεν υπήρχαν αδέσποτα σκυλιά. Άλλο ένα βήμα και απείχε μόλις λίγα εκατοστά απ' το σώμα.

Κατέβασε το βλέμμα. Δεν κουνιόταν, πρέπει να τον είχε πετύχει στο μέτωπο. Έσκυψε ψάχνοντας για ένα σημάδι. Η σιλουέτα ήταν χωμένη σ' έναν μπλε σάκο κλεισμένο μ' ένα μακρύ μεταλλικό φερμουάρ, που άφηνε

ακάλυπτο μέρος του κεφαλιού και τα πόδια. Κοίταξε τις βρόμικες σαγιονάρες του και μετά τη μύτη από ένα ζευγάρι χρωματιστά αθλητικά παπούτσια, σχεδόν καινούρια, που εξείχαν από τον σάκο. Πολύ μεγάλα. Τι σημασία έχει, σκέφτηκε, αρχίζοντας να παλεύει με τα κορδόνια.

Έπρεπε να κάνει γρήγορα. Χωρίς να χάνει χρόνο, δοκίμασε να ανοίξει τον σάκο τραβώντας το φερμουάρ προς τα πάνω για να ελευθερώσει τη φτέρνα και να βγάλει το πρώτο παπούτσι.

Το φερμουάρ είχε μαγκώσει. Ξαναδοκίμασε. Τίποτα. Προσπάθησε να το ζορίσει και μόνο τότε αντιλήφθηκε γιατί δεν άνοιγε. Ήταν λερωμένο, πάνω του είχε σχηματιστεί μια κρούστα. Σηκώθηκε όρθιος, σκεφτικός.

Και ξαφνικά κατάλαβε.

Ένα ελαφρύ τίναγμα τρόμου τού τσίμπησε τον σβέρο και κύλησε προς τα κάτω, προς τη βάση της ραχοκοκαλιάς του, μέχρι την άκρη του κόκκυγα.

Εκείνος ο τύπος στον σάκο... Δεν μπορεί να τον είχε σκοτώσει η πέτρα του, αν ήταν κλεισμένος εκεί μέσα.

«Χριστέ μου!» μόλις που πρόλαβε να φωνάξει ο μικρός Νίκο. Μετά, η αόριστη κίνηση που είχε πιάσει νωρίτερα μεταμορφώθηκε σε τρία γρήγορα βήματα.

Ακόμα και η μακρινή λάμψη του φεγγαριού έσβησε.

Ρώμη, Τρίτη 9 Σεπτεμβρίου, ώρα 08.15

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ του Αρχηγείου του Μοντεσάχρο, ο Ενρίκο Μαντσίνι βρισκόταν στο γραφείο του, ακουμπισμένος στην άκρη του τραπεζιού, και ξεφύλλιζε ένα φύλλο της εφημερίδας *Messaggero*.

Με τα χέρια χωμένα σ' ένα ζευγάρι καφέ δερμάτινα γάντια, δίπλωσε στα δύο την εφημερίδα και την έφερε κοντά στα μάτια του, σκύβοντας. Παραμέρισε τη λεπτή μαύρη γραβάτα –φορεμένη με το γκριζο πουκάμισο έξω απ' το τζιν– που κρεμόταν μπροστά στο πρόσωπό του. Δεν πρόλαβε καλά καλά να εστιάσει στις πρώτες αράδες του άρθρου και από την ανοιχτή πόρτα μπήκε ένας ξανθός αγριάνθρωπος, με μακριά γενειάδα και πολύ ανοιχτόχρωμα μάτια, σαν το παντελόνι και το πουκάμισο που φορούσε. Ο Βάλτερ Κομέλλο, ο πιο νεαρός επιθεωρητής της Δίωξης Εγκλήματος, ήταν μουσκεμένος μέχρι το κόκαλο.

«Τα μάθατε, κύριε αστυνόμε;» άρχισε. «Έγινε μακελειό κάτω στον Άγιο Παύλο. Βρήκαν ένα πτώμα». Έκανε μια παύση για να ξαναβρεί την ανάσα του, περιμένοντας ένα συναινετικό νεύμα, που όμως δεν ήρθε. Οπότε συνέ-

χισε: «Ανακαλύφθηκε το πτώμα μιας γυναίκας, κατακρεουργημένο».

«Ηρέμησε και εξήγησέ μου» απάντησε ο Μαντσίνι, χωρίς να πάρει τα μάτια του απ' την εφημερίδα.

«Φαίνεται εντελώς φρικαλέο. Σήμερα τα ξημερώματα, σ' έναν χωματόδρομο πλάι στη βασιλική...»

«Ποιος έδωσε τη *notitia criminis*;»

«Μια φοιτήτρια. Βρήκε το πτώμα μιας γυναίκας γύρω στα σαράντα. Πετσοκομμένη σαν ζώο. Ανοιγμένη στα τέσσερα και μ' έναν σταυρό στη μέση, όπως κάνουμε στα καρβέλια...»

«Άσ' το καλύτερα. Βάλτερ» είπε ο αστυνόμος, αφήνοντας την ανάσα του να βγει αργά. «Ποια είναι η φοιτήτρια; Τι γύρευε εκεί τέτοια ώρα;»

«Ονομάζεται Πάολα Αρντουίνι. Είπε ότι είχε πάει στη λειτουργία πριν από ένα διαγώνισμα. Εκεί πίσω, στη συνοικία Οστιένσε όπου βρίσκεται το Πανεπιστήμιο 3, είναι μια περιοχή γεμάτη φοιτητές» απάντησε ο Κομέλλο, παρατηρώντας τη φιγούρα του προϊστάμενού του, ακόμα ακίνητου πίσω απ' την εφημερίδα.

«Πήγαινε να στεγνώσεις με το πιστολάκι που υπάρχει στον τοίχο του μπάνιου. Μετά γύρνα και κάθισε». Ο Μαντσίνι κοίταξε τον Κομέλλο και κούνησε το κεφάλι του μπροστά στη βρεγμένη και αποκαρδιωμένη όψη του μεγαλύτερου άντρα, που απ' τα παλιά άσπρα Adidas του άφηνε να στάζουν στο πάτωμα δυο λιμνούλες με νερό. Ο μπάτσος εξαφανίστηκε για να ξαναμπει ύστερα από πέντε λεπτά, με τα χρυσαφένια του μαλλιά ανακατεμένα απ' τον αέρα του σεσουάρ.

«Ποιος ασχολείται μ' αυτό;» ρώτησε ο Μαντσίνι.

«Το αστυνομικό τμήμα της περιοχής».

«Ε, τότε» έκανε μια παύση για να κοιτάξει καλά καλά

τον υφιστάμενό του «εμάς δε μας ενδιαφέρει και πολύ, δεδομένου ότι είμαστε στην άλλη άκρη της Ρώμης».

«Ποτέ δεν ξέρει κανείς...» είπε ο Κομέλλο, ενώ στα χείλη του σχηματίστηκε ένα μισό χαμόγελο.

Ο επιθεωρητής Κομέλλο, ο άνθρωπος για όλες τις δουλειές του Αρχηγείου –οδηγός, φανατικός κομπιουτεράς και, στην ανάγκη, αυτός που αναλάμβανε εμπιστευτικά να ξυλοφορτώνει– γνώριζε καλά τον Μαντσίνι. Ήταν τριάντα ετών, εδώ και δύο χρόνια επιθεωρητής της Κρατικής Αστυνομίας, όπως υποδήλωναν τα δύο χρυσά πεντάγωνα του διακριτικού που έφερε στις επωμίδες της στολής, την οποία ο Κομέλλο φορούσε μόνο στις επίσημες περιστάσεις. Από τότε που ήταν ένας απλός αστυνομικός, ο Βάλτερ παρακολουθούσε την καριέρα του Μαντσίνι και είχε εκτιμήσει τις διεθνείς επιτυχίες αυτού του εγχώριου *profiler*. Μετά, όταν πήρε προαγωγή, βρέθηκε στο Αρχηγείο του Μοντεσάκρο, όπου είχε ζητήσει να μεταφερθεί ο Ενρίκο Μαντσίνι, για να είναι κοντά στο σπίτι, από τη στιγμή που αρρώστησε η γυναίκα του, περίπου ενάμιση χρόνο πριν. Εν ολίγοις, ο Κομέλλο γνώριζε τις ανθρώπινες και επαγγελματικές διαδρομές που είχαν οδηγήσει τον αστυνόμο μέχρι εκείνο το μικρό περιφερειακό αστυνομικό τμήμα. Δεν πρόσθεσε όμως κάτι άλλο.

Οι τοίχοι, κιτρινισμένοι και με γκρίζους λεκέδες, έμοιαζαν να απορροφούν το ψυχρό φως του νέον που φώτιζε το δωμάτιο. Ένα καλαθάκι αχρήστων σε μια γωνιά κι ένας παλιός δερμάτινος καναπές, επισκευασμένος από έναν συνταξιούχο πρώην αξιωματικό, ήταν τα μοναδικά κομμάτια της επίπλωσης. Ένα ημερολόγιο της Κρατικής Αστυνομίας και η φωτογραφία του Προέδρου της Δημοκρατίας δέσποζαν πίσω απ' το γραφείο του Μαντσίνι. Επάνω, ένα παλιό pc και τρεις πράσινοι φάκελοι.

Από την είσοδο έφτασε εξασθενημένος ο ήχος από κόμπους δαχτύλων που χτυπούσαν στην παραστάδα και οι δυο τους γύρισαν συγχρόνως προς το κούφωμα, όπου δεν υπήρχε πια η βαριά μεταλλική πόρτα, καθώς την είχαν αφαιρέσει και την είχαν ακουμπήσει στον τοίχο.

Είχε καταφτάσει η Κατερίνα ντε Μάρκι, επιθεωρήτρια και δόκιμη φωτογράφος του Αρχηγείου. Μικροκαμωμένη και χαριτωμένη, με χαλκόχρωμα μαλλιά και καταπράσινα μάτια, αδύνατο και γυμνασμένο κορμί ύστερα από χρόνια τζόκινγκ νωρίς το πρωί.

«Κέιτ» χαιρέτησε ο Κομέλλο.

«Ντε Μάρκι» έκανε αφηρημένα ο Μαντσίνι.

«Είμαστε έτοιμοι να πάμε στο σπίτι του δόκτορα Καρνεβάλι» είπε εκείνη, φάχνοντας μάταια το βλέμμα του αστυνόμου.

Εκείνο το πρωί στο πρόγραμμα ήταν μια αυτοψία στη βίλα όπου ζούσε ο Μάουρο Καρνεβάλι, ο εξαφανισμένος χειρουργός. Πενήντα πέντε ετών, χωρισμένος, μ' έναν γιο, ζούσε μόνος του σ' ένα μεγάλο σπίτι στην εξοχή, στην περιοχή Καστέλλι της Ρώμης, και ασκούσε το επάγγελμά του στο Νοσοκομείο Τζεμέλλι, όταν δε δεχόταν επισκέψεις στο ιατρείο του στη συνοικία Παριόλι. Μια ζωή όλο δουλειά, κανένα χόμπι ούτε ταξίδια, τίποτα και πάλι τίποτα. Η ιατρική ως αποστολή, θα έλεγε κανείς. Το πρωί της υποτιθέμενης εξαφάνισης έπρεπε να κάνει μια εγχείρηση, αλλά δεν είχε εμφανιστεί στο νοσοκομείο. Η προϊσταμένη του Ογκολογικού δεν είχε πάψει να του τηλεφωνεί στο κινητό που καλούσε πάντα, χωρίς όμως να το σηκώνει κανείς.

Ήταν όλα εκεί, στον φάκελο πάνω στο γραφείο του αστυνόμου, εκείνον που έγραφε ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΡΝΕΒΑΛΙ στην ετικέτα. Αυτό που δεν υπήρχε γραμμένο μέσα σ' εκείνο τον φάκελο, αλλά είχε αποτυπωθεί με πύρινα

γράμματα στο μυαλό του αστυνόμου, ήταν πως από κάποιον παράξενο αστείο της μοίρας ο Καρνεβάλι ήταν ο θεράπων ιατρός... Όχι, ο γιατρός που είχε προσπαθήσει να θεραπεύσει τον καρκίνο της Μαρίζας.

«Σας περιμένουμε στο αυτοκίνητο» είπε η Κατερίνα βγαίνοντας από το δωμάτιο.

«Άλλο έναν καφέ κι έφτασα» αποκρίθηκε ο Μαντσίνι.

Ο Κομέλλο στεκόταν ακίνητος στο κατώφλι, περιμένοντας.

Ο Μαντσίνι ήταν κοντά στην καφετιέρα, όταν το τερέτισμα της συσκευής από βακελίτη πάνω στο γραφείο του έσπασε τη σιωπή. Ο αστυνόμος γύρισε δύσπιστος και ενοχλημένος και κοίταξε το ρολόι στον τοίχο. Εννιά και είκοσι.

«Ναι;» απάντησε στο ακουστικό. Έγνεψε, άκουσε για μερικές στιγμές και μετά το έκλεισε. Έτριψε τα βλέφαρα με τους κόμπους των δαχτύλων του και, χωρίς να κοιτάζει τον Κομέλλο, είπε: «Ήταν ο διοικητής Γκουλιόττι, ο οποίος με “παρακάλεσε” να συνεργαστούμε στις έρευνες με τον αστυνόμο Λο Φράνκο, προς το παρόν ανεπίσημα...».

Ο Βάλτερ τον κοίταξε προσεκτικά και αποκρίθηκε γρήγορα: «Το ήξερα, κύριε. Το ήξερα».

«Κόφ’ το». Τα μαύρα μάτια του έμοιαζαν άψυχα. «Πρέπει να φύγω. Κάντε εσείς την αυτοψία στο σπίτι του Καρνεβάλι».

«Στις διαταγές σας» απάντησε ο Κομέλλο.

Ο Μαντσίνι δεν είπε κάτι άλλο. Στράφηκε κι έκανε ένα βήμα προς το παράθυρο, μετακίνησε τις περσίδες με τα δυο του δάχτυλα και κοίταξε έξω.

Έβρεχε.

Εδώ και μέρες η Ρώμη είχε πνιγεί από εκείνη την καταθλιπτική βροχή. Η βία Νομεντάνα είχε πλημμυρίσει με βρόμικο νερό, που οι ανεπαρκείς υπόνομοι της πρωτεύου-

σας λες και διασκέδαζαν αφήνοντάς το να ξεχειλίζει, γκρίζο σαν τον ουρανό που το είχε απελευθερώσει. Τα φρέατια δυσκολεύονταν να καταπιούν την τεράστια υγρή μάζα, ενώ σκουπίδια και παλιόχαρτα επέπλεαν κατά μήκος του δρόμου. Η κυκλοφορία, κορεσμένη με μονοξείδιο του άνθρακα, κόρνες και βλαστήμιες, σκαρφάλωνε σαν πελώρια κάμπια στη μεγάλη οδική αρτηρία. Ο Ανιένε είχε σπάσει τα φράγματα ακόμα και στη γέφυρα Νομεντάνο, παίρνοντας στον ακαταπόνητο στροβιλισμό του ένα κιτρινωπό χρώμα.

Αυτό το μετεωρολογικό βάσανο, σκέφτηκε ο Μαντσίνι, δε θα υποτάξει τους κατοίκους της Ρώμης που, στο πέραςμα των αιώνων, έμαθαν να μην εκπλήσσονται με τίποτα, αλλά να αναθεματίζουν και να τραβούν τον δρόμο τους. Όμως έριχνε τη διάθεσή του που, το ένιωθε στο στομάχι, άλλαζε από το συνηθισμένο τώρα πια γκρίζο στο μαύρο των χειρότερων στιγμών. Και σύντομα θα τον παρέσερνε σε μια από τις κρίσεις του.

Καλά καλά δεν το είχε ομολογήσει ακόμα στον ίδιο του τον εαυτό και τα πόδια του, λες και ανήκαν σε κάποιον άλλο, άρχισαν να κινούνται προς τη δερμάτινη τσάντα που ήταν ακουμπισμένη στη βάση του γραφείου. Έσκυψε και χωρίς να το σκεφτεί, έχωσε το χέρι του. Δεν υπήρχε λόγος να φάξει.

Ήταν εκεί. Το ήξερε.

Όρθωσε το ανάστημά του, έμεινε για μια στιγμή να αφουγκράζεται, μέχρι που βεβαιώθηκε ότι ήταν μόνος. Έβγαλε έναν αναστεναγμό, έκλεισε σφιχτά τα βλέφαρά του και έφερε στο στόμα τον λαιμό του παγωμένου ακόμα μπουκαλιού.